

Complexnummer: 514517

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Wilhelminapark

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

514518, 514519, 514520

Woonplaats

Apeldoorn

Gemeente

Apeldoorn

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Apeldoorn, Wilhelminapark, Parken

Complexomschrijving

Inleiding

STADSPARK met HEKWERK rond boom, HERINNERINGSBANK en BRUG. Met de aankoop in 1874 van het landgoed De Pasch door de fabrikant en grootgrondbezitter Hendrik Christiaan van der Houven van Oordt (1837-1903) werd de eerste en belangrijkste impuls tot de aanleg van de grootschalige villawijk De Parken gegeven. De grote toeloop van welgestelden, vaak renteniers uit de voormalige koloniën, fabrikanten en hoge ambtenaren, vroeg aan het einde van de 19de eeuw steeds meer ruimte. Met de verkaveling van het landgoed De Pasch werd getracht in deze ruimtebehoefte te voorzien. Kort daarna kocht Van der Houven het landgoed De Vlijt (later Marialust). Ook dit landgoed werd grotendeels in verkaveling uitgegeven voor villabebouwing, deels werd het bestemd als wandelpark. Dit park, het Wilhelminapark, is vóór of in 1890 aangelegd om delen van het voormalige landgoed als aantrekkelijke bouwgrond tot ontwikkeling te brengen. In 1890 werd het ter gelegenheid van de tiende verjaardag van prinses Wilhelmina geschonken aan de gemeente Apeldoorn.

Waardering

Stadspark met invloeden van de Engelse landschapsstijl uit 1890.

- Van stedenbouwkundige waarde door de situering aan de zuidwestrand van de Parken als onderdeel van een bijna doorgaande groenzone, bestaande uit een viertal parken, die tezamen met de vele particuliere groenelementen een aantrekkelijk, waardevol beeld vormen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het park is aangelegd temidden van de huisvesting van de nieuwe en kapitaalkrachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale villa's in ruim opgezette romantisch aangelegde villawijken. De Parken behoort tot de grootste en oudste villawijken van dit type in ons land en de aanleg droeg er toe bij dat het aanzien van het dorp en de sociale gelaagdheid van haar bevolking sterk veranderde.
- Van cultuurhistorische waarde als een van de vier stadsparken in de wijk de Parken.

Monumentnummer*: 514518

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	26 juni 2000
Kadaster deel/nr	82942/162

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Apeldoorn	Apeldoorn	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Apeldoorn	Wilhelminapark, Parken

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Apeldoorn	AA			307

*Omschrijving***

Omschrijving

STADSPARK, genaamd Wilhelminapark. Het park wordt aan de noordwest- en zuidoostzijde begrensd door twee lanen met de naam Wilhelminapark, aan de zuidwestzijde door de Oranjelaan en aan de noordoostzijde door de Gen. Van Heutszlaan. De noordwestelijke laan zou aanvankelijk Marialaan heten. Het is aangelegd in de destijds populaire Engelse landschapsstijl met een langgerekte gebogen vijverpartij met een rustiek houten bruggetje, lange gebogen paden en uitgestrekte grasvelden. De bomen, nu van een monumentale grootte, staan vrij of in kleine groepjes. Sommige bomen zijn minder algemeen voorkomende soorten als rode paardekastanje, suikeresoorn, moerascypres, priedelberk, bruine beuk, etc. Verder bevat het park enige rododendrons. De vijverpartij is een oude waterpartij uit de periode vóór ca. 1875.

Rond één van de beuken in het noordelijke deel van het park bevindt zich een sierlijk smeedijzeren HEKWERK in Art Nouveau-stijl, met gestileerde bloemmotieven.

Waardering

Stadspark met invloeden van de Engelse landschapsstijl uit ca 1890.

- Van stedenbouwkundige waarde door de situering globaal aan de oostrand van de Parken als onderdeel van een bijna doorgaande groenzone, bestaande uit een viertal parken, die tezamen met de vele particuliere groenelementen een aantrekkelijk, waardevol beeld vormen.

- Van cultuurhistorische waarde als herkenbaar element uit een maatschappelijke ontwikkeling. Het park is aangelegd temidden van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de huisvesting van de nieuwe en kapitaalkrachtige stedelijke elite, die zich bij voorkeur vestigde in kapitale villa's in ruim opgezette romantisch aangelegde villawijken. De Parken behoort tot de grootste en oudste villawijken van dit type in ons land en de aanleg droeg er toe bij dat het aanzien van het dorp en de sociale gelaagdheid van haar bevolking sterk veranderde.

- Van cultuurhistorische waarde is ook het hekwerk vanwege de Art-Nouveau-stijl en het karakteristieke materiaalgebruik.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Park

Monumentnummer*: 514519

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	26 juni 2000
Kadaster deel/nr	82942/151

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Apeldoorn	Apeldoorn	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Apeldoorn	stadspark, Parken

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Apeldoorn	AA			307

*Omschrijving***

In het zuidwestelijk deel van het park bevindt zich een kunststenen HERINNERINGSBANK, ontworpen in orthogonale stijl en opgedragen aan de oud-burgemeester Henri Paul Jules Tutein Nolthenius. Het ontwerp dateert uit 1932 en is van de hand van de Apeldoornse houtsnijder en beeldhouwer Pieter Puype (1874-1942). De bank bestaat uit een vijftal hoge rechthoekige stukken steen, in hoogte aflopend van het midden naar de zijkanten. Aan zowel voor- als achterzijde bevindt zich in het midden een plantenbak met aan weerszijden een houten bank, rustend op stenen sokkels. De voorzijde bevat in het middelste paneel de beeltenis van Tutein Nolthenius met daaronder zijn naam. Daaronder de tekst: 'was burgemeester van Apeldoorn en Vlissingen. Hij beschermde de kunst e/h ambacht'. De voorzijde van de plantenbak heeft een (familie)wapen met daaronder de tekst 'Voluntate potestas'. Het linker paneel bevat een gestileerde vrouwenfiguur met een wapenschild met daarin drie lege wapenschilden en het onderschrift 'kunst'. Het rechter paneel bevat een gestileerde mannenfiguur met hamer en aambeeld en het onderschrift 'ambacht'. De achterzijde bevat in het middelste paneel de tekst 'Hulde. De Apeldoornsche en Vlissingsche burgerij, vrienden en vereerders'. De plantenbak heeft de tekst 'Onthuld 5 maart 1932'. Het linker paneel het wapen van Vlissingen met daaronder '16 sept 1888 - 17 juli 1879'. Het rechter paneel het wapen van Apeldoorn met daaronder '1 aug 1879 - 1 juli 1910'. De bank is gesigeneerd op de linker zijkant.

Waardering

Herinneringsbank uit 1932 naar ontwerp van Pieter Puype.

- Van architectuurhistorische waarde alsherdenkingsbank van de Apeldoornse houtsnijder en beeldhouwer Pieter Puype (1874-1942). Eveneens van waarde vanwege de plaatsing in het park. Ook in de aangrenzende parken is een herinneringsbak geplaatst, waarvan nog een door Puype ontworpen.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Straatmeubilair

Zitbank

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 514520

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 juni 2000
Kadaster deel/nr 82941/184

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Apeldoorn Apeldoorn Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Apeldoorn Wilhelminapark, Parken

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Apeldoorn AA 307

Omschrijving**

Omschrijving

De vijverpartij loopt onder de Gen. van Heutszlaan door en gaat dan verder als vijver in het Verzetsstrijderspark. Ter hoogte van de Van Heutszlaan bevindt zich een BAKSTENEN BOOGBRUG uit de jaren '30, gemetseld in noors verband. De brug vertoont door zijn kubistische vormgeving invloeden van de Nieuwe Haagse Schoolstijl. De bogen hebben natuurstenen aanzet- en sluitstukken. De uiteinden van de brug zijn voorzien van gemetselde bloembakken. Op de brug een smeedijzeren balustrade.

Waardering

Bakstenen boogbrug met invloeden van de Nieuwe Haagse Schoolstijl uit 1930-35.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een gaaf bewaard gebleven brug in de Nieuwe Haagse Schoolstijl.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het park.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Weg- en waterbouwkundige werken Brug(C) Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument